

Народная Воля

БЕЗ РОЗОВЫХ ОЧКОВ

Александр КЛАСКОВСКИЙ,
политический обозреватель

Беларусь оказалась в заколдованным круге

Александр Лукашенко любит военный антураж, суровые игры людей в погонах. И часто использует такие мероприятия для заявления в духе «Красная армия всех сильней». В воскресенье, посещая Обуз-Лесновский полигон, где развернулись учения «Запад-2021», он козырнул перспективой новых вооружений, а также заявил, что не собирается становиться на колени перед Западом. Который, по его версии, не прекращает гибридной агрессии «в отношении Беларуси и России».

Показательно это желание притянуть Россию к своему конфликту с Западом. Хотя на самом деле Евросоюз и США, ранее как раз таки заигрывавшие с Минском, просто были вынуждены отреагировать на скандал с выборами 2020 года, когда были жестоко подавлены протесты белорусов, посчитавших, что их голоса украдены.

На полигоне Лукашенко заявил, что Беларусь планирует закупить российского вооружения более чем на миллиард долларов. Это звучит круто, особенно для уха обывателя-дилетанта.

Но, насколько можно понять, речь идет о закупках на период до 2025 года. Если миллиард размазать на пятилетку, получается 200 миллионов долларов в год. Не так уж много, если учесть, что один дивизион С-400 стоит на рынке 500–600 миллионов долларов.

К тому же, как отмечает военный эксперт Александр Алексин, фактически речь идет об уже заключенных и реализуемых контрактах на поставку истребителей Су-30СМ (получено четыре из 12), эскадрильи вертолетов Ми-35М (к слову, эскадрилья – это 12 машин, а не «десятки»), ЗРК «Топ-М2». То есть на самом деле –ничего сенсационного.

С Западом же, как заявил Лукашенко на полигоне, Беларусь не будет разговаривать, пока не будут сняты санкции. При этом назвал их бездейственными. Но если они не действуют, зачем так настойчиво требовать отмены?

Отметим, что введенные в июне ограничения на импорт в ЕС белорусских нефтепродуктов и хлористого калия не касаются текущих контрактов, поэтому санкции Брюсселя имеют отложенный эффект. Они ударят по-настоящему, когда эти контракты истекут, то есть в начале следующего года.

И как бы белорусское начальство ни бравировало, санкции его направляют. И по этой причине, и чтобы иметь маневр в условиях, когда Москва прижимает углублением интеграции через союзные программы, режиму было бы весьма кстати завязать некий диалог с Западом.

Другое дело, что за последний год дров в отношениях с ЕС и США наломано сверх всякой меры. В свою очередь, Запад объявил Лукашенко нелегитимным, оказался в колее усиления санкций, из которой трудно высокочить без потери лица.

Еще одна проблема заключается в том, что белорусскому руководству гораздо труднее решиться на откручивание гаек в стране, чем в периоды прежних циклов ссор и замирений с Западом. В августе прошлого года Лукашенко получил мощнейшую психологическую травму, был шокирован масштабом протестов.

При этом кризис и сегодня не разрешен. Противники режима просто скажут зубы. И наверху боятся, что малейшее послабление спровоцирует новое восстание масс. Беларусь оказалась в заколдованным круге.

С МОЕЙ КОЛОКОЛЬНИ

Елена МОЛОЧКО

Еще одного дирижера Большого театра грубо задвинули

Большой театр снова сотрясает некрасивый конфликт. Но, по правде говоря, уже ничему не удивляешься, когда узнаешь о новых скандалах в труппе. Престиж театра сильно потрепали увольнения артистов, в том числе лучших, знаменитых. Да, те, кто сегодня у власти, резко и жестко взялись за искусство. Не ради искусства. Просто чистят ряды, оставляя лишь верноподданных и молчаливых.

Но новый конфликт я называю быть морально-нравственным. К политике он имеет отношение опосредованное – как пример наплевательского отношения к людям в принципе. Официально назначенного на новую постановку оперы Сен-Санса «Самсон и Далила» талантливого дирижера Дмитрия МАТВИЕНКО вдруг снимают со спектакля. Причем сам маэстро сейчас находится на гастролях в Европе и узнает об этом решении, что называется, окольными путями.

Возможно, его ввели в заблуждение? Вроде бы официальный документ еще не подписан... Но откровенное недовольство плотным гастрольным графиком маэстро уже высказано на высоком административном уровне Большого театра. И устно все точки над «и» расставлены. Новой постановки ему не видать.

Дирижер испытывает сильнейший шок: его лишают работы, в которую он уже достаточно глубоко погрузился. Чем он провинился? Шесть месяцев партитура лежит на его рабочем столе, уже разработана концепция постановки, продуманы нюансы (ведь новый спектакль начинается задолго до того, как певцы собираются на сцене). Кстати, за личные деньги куплен для театра нотный материал оперы – это дорогое приобретение, а за него (на определенную часть) теперь отказываются платить, хотя ранее обещали... Как назвать такое отношение к очень хорошему дирижеру?

Надо сказать, что параллельно с работой в Большом Дмитрий Матвиенко делает блестящую личную исполнительскую карьеру. Он часто и с успехом, как я говорила, гастролирует за рубежом. Он известен, его приглашают. А три месяца назад Д.Матвиенко победил на очень престижном международном конкурсе молодых дирижеров имени Николая Малко в Дании. Это открыло перед ним двери лучших европейских концертных залов, широкие перспективы для творчества. Не преувеличу, если скажу, что молодой маэстро прославился. Журналисты не прошли мимо этого

события, и всякий раз на вопрос, уедет ли теперь он, молодой и знаменитый, из Беларуси, Матвиенко отвечает твердым «нет». Он хочет работать в белорусском Большом.

А белорусский Большой смотрит на него с высокомерным пренебрежением. Ты дирижируешь в Италии? Тебя ждут в Монте-Карло и Мюнхене? Ну, тогда в родном Минске ты просто постоишь в очереди к поплитику. Может быть, дадут к Новому году детский «Терем-Теремок».

Что и говорить, недальновидная политика у нового директора Большого театра Вячеслава Гарбузова – не беречь лучшие молодые кадры. Как помнится, на столичный театральный олимп В.Гарбузова вознесла политическая конъюнктура, именно благодаря ей он, человек из провинции, поставлен во главе огромного прославленного коллектива. Но самостоятелен ли дирижер в своих решениях? Компетентен ли? Любит ли вообще музыкантов? Понимает ли их бесконечно трудную судьбу? Я вот сомневаюсь...

В общем, Матвиенко грубо задвинули. И маэстро обиделся. Заявил о своем увольнении из Большого театра, написав в социальных сетях: «Считаю эти поступ

ки в высшей степени подлыми и не вижу возможности дальнейшего пребывания в этом театре».

Примерно два десятилетия назад точно так же в Большом театре избавлялись от Александра Михайловича АНИСИМОВА. Причем он в то время занимал позицию главного дирижера оркестра, то есть был фигурантом весомой. Но – ездил на гастроли. Но – успешно работал за рубежом. Получал там премии и аплодисменты. И – выжили дирижера! Не посчитались с талантом и известностью.

Конечно, такая масштабная творческая персона, как народный артист А.М.Анисимов, с музыкально-го горизонта страны не пропал, много лет маэстро руководит Государственным академическим симфоническим оркестром Беларуси. Публика его обожает. Более того, пришло время – и Анисимова снова пригласили работать в Большой. Так что можно предполагать, что карьера дирижера Дмитрия Матвиенко на этом печальном эпизоде не споткнется, а, напротив, будет и дальше идти только в гору. Он молодой, талантливый, феерично яркий, перспективный, он еще обязатель но вернется в Большой театр Беларуси. Мы верим в вас, маэстро!

Вялікі дзякую усім, хто падтрымлівае
«Народную Волю» у гэты надзвычай цяжкі час.
Рэдакцыя.

ДУРНОЦЦЕ

Бутафорская Хатынь у Гомелі

Ці не паедуць па ўсёй Беларусі перасоўняя «брацкія магілы»?

Нездарма ў народзе спрадвеку казалі: каго Бог вырашыў пакараць, у таго адбірае розум. Упўнены, што гэту прыказку згадвалі многія гамяльчане ў мінулых выхадніях, калі ў горадзе над Сожам адзначаўся дзень горада. Уявіце сабе: вы пасля добрая застоля з сябрамі (святыя!) выбраілі на шапцы на набярэжнай. Ідзяце сабе, песні сіяваеце. І раптам ваш шлях перагароджва... брацкая магіла! Так, так, брацкая магіла. Проста на ходніку. Мармуровых плітых з эпітафіямі, піянеры ў ганаровай варще стаяць. Прауда, вечны агонь, гэта адразу відно, несапраўдны, языкі полымя з чырвонай тканінай. Тысячы людзей (месца там шматлюднае) спыняюцца, няўцямы ахыдаюць тую «магілу». Адкуль яна ўзялася, дзеля чаго?

Аказваецца, такім «к्रэатыўным» способам гомельскія чыноўнікі вырашылі ўшанаваць памяць ахвяраў фашизму. Прыдумалі перасоўную (!) брацкую магілу. З надмагіллямі-муляжамі і бутафорскімі вечнымі агнём. Збіраеца-разбіраеца за пяць хвілін.

Хтосьці пакруціць пальцам ля склоні і скажа: дурдом. А хтосьці зірне на «вынаходніцтва» практична. Гэта ж юлькі блюждэніяў гроша! можна зберагчы! Скажам, на Гомельшчыне сотні дзве мясцовых мемарыялаў. Іх жа трэба даглядаць, рамантаваць, граніт на Мікашівічах купляць. А вось і не трэба! А трэба тая мемарыялаў прыбраць, а замест іх па святах прывозіць

гомельскі перасоўны. Сабралі склеілі, мясцовыя пільнёры гуцнулі, памытангавалі і далей паехалі па гарадах і вёсках...

На перасоўную брацкай магіле чыноўнікі не спыніліся. На недалёкай плошчы гамяльчан і гасцей горада чакае бутафорская... Хатынь. З бутафорскімі комінамі, на якіх віслелі бутафорскія званы. Большага дзікунства, большага

НУ І НУ!

Русіфікацыя камянёў-помнікаў у Полацку

Славуты Барысаў камен, што ляжыць калі полацкай Сафіі на стромым беразе Дзвіны, важыць калі 50 тон. Са дна ракі яго спрабавалі дастаць яшчэ дзвесце гадоў таму, за вяроўкі цягнулі трыста чалавек, але з месца не зрушылі. З задачай спрабавілі – ужо ў 1981 годзе – вайсковыя цягачы і пад'ёмныя краны, прауда, стары полацкі мост пад каменнай агрападынай падзора на захістаўся, давялося везці камень ажно праз Наваполацк. Камень той – гэткі ж унікальны помнік айчыннай гісторыі, як і Сафійскі сабор, як і ўсталяваны непадалёк помнік «Калыска беларускай дзяржаўнасці». Ён унесены ва ўсе адпаведныя рээстры і знаходзіцца пад абаронай дзяржавы, яку ў Полацку сёняні прадстаўляе старшыня рэйвіканкама Ігар Марковіч.

Яго папярэднік, хоць і не ёсё, пэўным чынам засталісі ў гісторыі горада. Хтосьці той самы Барысаў камен усталёўваю, хтосьці помнікі Скарыны і літары «Ў» ставіў, а хтосьці галоўнай полацкай вуліцы імя Еўфрасінні Полацкай вярнуў. Ігару Марковічу, відаць, таксама захалцялася дакрануцца да вечнасці. А вечнасць для яго што? Тысячагодовы на камені-помніку: «Госпадзі, дапамажы рабу свайму Барысу». І вырашыў Марковіч той камень, а з ім яшчэ пяць камянёў-помнікі, пераназваць. Быў, напрыклад, «Вялікі камень Бікульніцкі», а стаў «Большим камнем Бікульніцкім». Пад гэтую ж

русыфікацыю падалі і той жа Барысаў камень, і Пяргун-камень Полацкі, і Вялікі камень Глінскі... Полацкі райвіканкама нават прыняў адпаведную пастанову №1794 «Аб перайменаванні...», заадно параздаваўшы тая камені каму прывішлося. А якіх з іх карыспы? На граві ж не патачэш...

Такім чынам Пяргун-камень пад апеку сельгаспрадпрыемства «Блізініца», Бікульніцкі і Туркэцкі атрымала ў падарунак гаспадарка «Палімір-агра», Косараўскі камень мусіць ўзіць на свой баланс «Віцебскэнерга», а Глінскі застаяў эксперыментальнай базе «Ветрынскай».

Цікава, што рабіць з такім неспадзеўнымі прэзентамі новыя гаспадары? Аграрнікі, відаць, будуть вадзіць вакол камяні-карагоды на даждынкі, энергетыкі – праўяраць іх на трывалисць маланкамі, а ў Ветрынне лядацьці які-небудзь эксперымент.

Зруіфікаўшы камяні, за якімі тысячагодзе беларускія мінуўшчыны, Ігар Марковіч наўрад цастацца ў гісторыі. Трэба ўтварыць нешта больш паскуднае. Ну, напрыклад, узіць збілі і ўласна раба на старажытным надпісе князя Барыса ўбіць свой накшталт: «Здесь был Ігор, ненавідавшы беларускую мову». Восі тады дакладна яго чакае сумнёўная герастратава слава. А іншай полацкі чыноўнік, як выглядае, і не заслужыў.

Аnton ЗАГОРСКІ.

Хто такі Ігар Марковіч?

Ігар Іванавіч Марковіч нарадзіўся ў 1960 годзе ў в. Ніжнє Фаміно Верхнядзвінскага раёна. У 1982 годзе скончыў Беларускую сельскагаспадарчую акадэмію па спецыяльнасці «Механізацыя сельскай гаспадаркі». У 2009 годзе – Акадэмію кіравання пры Прэзідэнце Расpubлікі Беларусь па спецыяльнасці «Дзяржаўнае і мясцовое кіраванне».

Працы дзеяйніца начыніцілі ў 1982 годзе ў саўjае «Дрысенскі Верхнядзвінскі сельскагаспадарчы адукацыйны цэнтр» інжынерам па тэхніцы бяспекі і арганізацыі пажарнай аховы, загадыкам майстэрні, гапоўнік інжынерам. З 1987-га па 1990 год – інструктар сельскагаспадарчага аддзела, затым інструктар арганізацыінага аддзела Верхнядзвінскага раёна КПБ Віцебскай вобласці. У 1990 годзе ўзначаны Верхнядзвінскага КУП па вытворчанні тэхнічнымі абслугоўванням раённага аграпрамис

СПАДЧЫНА

«Наш сцяг тапталі і нішчылі, а ён жыве» Апошняе інтэрв'ю гісторыка Уладзіміра Ляхоўскага

Гэтае інтэрв'ю з Уладзімірам Ляхоўскім было запісана некалькі месяцаў таму, і мы дамовіліся апублікаваць яго пры нагодзе чарговай атакі на бел-чырвона-белы сцяг. На жаль, 7 верасня сэрца знакамітага гісторыка перастала біцца. Ён сышоў у нябіт на 58-м годзе жыцця. Але ў памяці і на дыктафоннай стужцы засталіся яго глыбокі разважанні.

Як з'явіўся бел-чырвона-белы сцяг. 7 фактаў

Эскіз белага сцяга з чырвонай стужкай Клаўдыйш Дуж-Душэўскі намаляваў на пачатку 1917 года. За аснову ён узяў колеры «Пагоні».

Яшчэ ўзімку 1917-га сцяг выкарыстоўвалі толькі беларускія студэнты ў Пенярбургу.

У сакавіку ён стаў галоўным элементам падчас «Дня беларускага значка», калі бел-чырвона-белы азднакі, кукарды і сцяжкі можна было пабачыць на вуліцах Мінска.

Сцягі, пашытыя паводле эскіза Дуж-Душэўскага, разаслалі ў мясцовыя арганізацыі.

У жніўні на 1-й сесіі Цэнтральнай рады беларускіх арганізацый было вызначана, што ўсе вайскоўцы-беларусы павінны насіць бел-чырвона-белую стужку як дадатковы знак адзінства.

У снежні ў Мінску пад бел-чырвона-белымі сцягамі пачаў працу Першы Усебеларускі з'езд.

1918 год – афіцыйны сцяг Беларускай Народнай Рэспублікі.

«Кампанія супраць нацыянальных сімвалу пачалася задоўга да вайны»

– У 1922 годзе ў Берліне, за грошы Наркамасветы БССР, быў надрукаваны «Лірнік», гэта збор спеву Уладзіміра Тэраўскага. У Мінску тады не было друкарскіх магчымасцяў, таму яго надрукавалі ў Берліне. І там была песня «Ваяцкі марш» на слова Макара Краўцова, які тады яшчэ не быў персонай нон-грата ў беларускай савецкай культурнай прасторы. У яго былі такія радкі: «Штандар наш бел-чырвона-белы / Пакрыў сабой народны рух!». І вось у тэксце гэтых радкі паспелі напрапріць на чырвоны штандар. Але ўжо самі ноты не змаглі перайначаць. Там згадка пра бел-чырвона-белы сцяг была замазана чорнай фарбай. Такіх фактак вельмі шмат. Гэта было табу, каб нідзе не выказвацца пра нацыянальны сцяг.

«Афіцыйныя гісторыкі заклікаюць абапірацца на факты. Але спачатку іх трэба вывучыць»

– У нас існуюць клішэ і стэрэотыпы па гісторыі беларускага калабарацыянізму перыяду Другой сусветнай вайны. Яны сфарміраваліся ў савецкі час. А пытанні сімвалікі ўвогуле не даследаваліся ў савецкіх і паслясавецкіх часах. Гэта спрабаваў зрабіць Аляксей Літвін у сваёй манаграфіі. І ведаце, што атрымалася? Амаль два гады яму не зачвярджалі доктарскую дысертацыю. Для іншых гісторыкаў гэта быў урок, што да гэтай тэмэ лепш не дакранцаць, бо яны не дысертабельныя. Афіцыйныя гэтая тэма была забаронена. Цяпер афіцыйныя гісторыкі заклікаюць абапірацца на факты. Але спачатку іх трэба вывучыць, каб так смела казаць, што пад гэтым сцягам рабіліся экзекуцыі мірнага насельніцтва.

У 1989 годзе ў газете «Звязда» адбыўся «круглы стол» на актнік пытання нацыянальной сімвалікі, які вёў Валянцін Жданко. Там самым дасведчаным чалавекам у гэтым пытанні быў геральдыст Анатоль Цігоў, які не так даўно пакінуў нас. Пра 1920-я і пазнейшыя гады, пра выкарыстанне нацыянальнай сімвалікі ён ведаў больш, чым і Літвін, і Сташкевіч, і іншыя больш масцітвы на сваіх званнях гісторыкі. Но толькі зараз пачынаецца сур'ёзнае вывучэнне тэммы вайны. Толькі цяпер нешта робіцца па гэтым праблематыцы незалежнімі і неангажаванымі гісторыкамі. Але той «круглы стол» даказаў, што нават наша прафесура не валодала гэтым тэмай. А тыя, хто валодаў, як Літвін, уключалі ўнутранага цэнзара.

У 2000-х гадах у Інстытуце гісторыі спрабаваў аднавіцца Станіслаў Рудовіч. Гэта адзін з аўтарытэтных даследчыкаў нашай дзяржаўнасці пачатку 1917 года і БНР. Той жа Даніловіч адмовіў яму. Ён сказаў, што ягоная тэма неактуальная для Інстытута гісторыі. Нядайна ў Інстытуце гісторыі дзяржавівалі геральдычныя сектар і звольнілі аднаго з найяўтварытэтнейшых геральдистаў Аляксея Шаланду. А цяпер працягніць заклікаюць абапірацца на факты.

«Узровень аргументаціі супраць нацыянальной сімвалікі выклікае ў мяне пачуццё сорamu за нашу навуку»

– Дэпутат і гісторык Irap Marszaliuk, які пастаянна выказваеца супраць бел-чырвона-белага сцяга, не спецыяліст у гэтай справе. Ані ў пытанні сімвалікі, ані ў гісторыі калабарацыянізму ў гады Другой сусветнай вайны. Яго сфера зацікаўлення як гісторыка – перыяд Сярэднявечча. Таму тут ён выступае, як пропагандыст таварыства «Веды». Казаць пра тое, што ён глыбока ведае тэму, абсалютна не прыхідзіцца.

Калі ён як медыяўшт выказваеца па гэтай тэмэ, то ён толькі паказвае сваю прафесійную непрыдатнасць і палітычную ангажаванасць.

Або восьмем Даніловіча (былы дырэктар Інстытута гісторыі Акадэміі навук, рэктар Акадэміі кіравання пры презідэнце... Рэд.). Ён абараняў дысертацыю па тэмэ Захоўні Беларусь, і мушу сказаць, што яна была някепская. Але тое, што ён кажа на цяперашній пасадзе, яго ўзровень аргументаціі, – гэта выклікае ў мяне пачуццё сорamu за нашу навуку.

Гісторык Павел Церашковіч згадаў калісьці гістарычны факт з немецкай гісторыі, калі ў адной федэральнай зямлі кароль забараніў Канстытуцыю. Сем прафесараў мясцовага юніверсітета выступілі супраць гэтага. Кароль тады пазбавіў іх працы і выслаў за межы дзяржавы. Частка ж прафесуры падтрымала тады сваіго суверэна. І што мы бачым? Пра іх нікто нічога не ведае. А ў гонар сямёх герояў, якія выказаліся супраць аўтарытарнага рашэння, стаіць помнік.

Вельмі хутка стане зразумела, што лузер. Ход гісторыі паказвае, што лузерамі становіцца тыя, хто на баку няправды і несправядлівасці. Так было заўсёды. Праўда ўсё адно пераможа. Не самия горшыя гісторыкі паказалі сваю несумленнасці і недальнаబачнасць. Нават чыстыя нацыянальная яны зрабілі не тое каб памылку, яны паставілі криж на сваёй навуковай кар'еру.

«Да лета 1944 года нацысты забаранялі выкарыстоўваць бел-чырвона-белы сцяг»

– Прапагандысты кажуць, што бел-чырвона-белая сімваліка шырока выкарыстоўвалася нацыяналістамі ў гады акупации. Слухайце, яна да лета 1944 года быў ўвогуле не прызнана нацысцкімі рэжымы. Ёсць у нямецкіх архівах дакументы, а ў нашым нацыянальным архіве ёсць копіі тых дакументаў, і там выразна

паказана, што ані адміністрацыя Остлянда, ані ведомства Розенберга не дазвалялі афіцыйна выкарыстоўваць гэту сімваліку ў Беларусі. То, што бел-чырвона-белы сцяг і герб «Пагоні» выкарыстоўваліся падчас святаў, прычым такіх святаў, якія і сёння застаюцца «чырвонімі днёмі» ў календары, як «Даждынкі» і 1 Мая, – гэта ініцыятыва Вільгельма Куба, які гэта дазволіў. Але потым была рэзкая рэакцыя з Рыгі і Берліна. Тым не менш сімваліка гэтая выкарыстоўвалася толькі падчас

Выява бел-чырвона-белага сцяга на шэрым кардоне, знайдзеная падчас рэканструкцыі Купалаўскага тэатра ў 2013 годзе. Адмислоўцы не выключаюць, што такія карткі выкарыстоўваліся падчас галасавання делегатаў Першага Усебеларускага з'езда ў снежні 1917-га.

пад гербам і сцягам БССР шчыра думалі, што яны жывуць у вольнай краіне. Пад бел-чырвона-белым сцягам сфарміравалася ідэалогія незалежнай беларускай распублікі. Па другое, сфарміравана традыцыя, што Беларусь павінна быць дэмакратычнай краінай з незалежнымі інітытутамі дзяржаўнай улады ў класічным єўрапейскім канцэпце. Беларусь прызнале ў сцеце сувэрэннай пад гэтым сцягам і гербам «Пагоня». Пад гэтым сцягам мы ўпершыню выступілі на зімовай Алімпіядзе ў 1992 годзе. Пад гэтым сцягам сфарміравалася беларускамоўная адукцыя, якая павінна была за 10 гадоў зрабіць нашу краіну ў большасці беларускамоўнай. Была праграма пазтапнай беларусізацыі. Але потым усё было зламана, каб дагадзіць рованацьці скілам. А змена сімвалікі ў 1995 годзе была спробай знішчыць наш сувэрэнітэт, зрабіць з Беларусі падмурк савецкай ментальнасці, дзеялістага прывесці да ўлады ў новай саюзной дзяржаве таго, хто імкнуўся павярнуць гадзіннік назад. Усё, што ёсць пазітыўнага, звязаны з незалежнасцю. А яна не можа ўспрымацца без такіх нацыянальных сімвалуў, як бел-чырвона-белы сцяг і «Пагоня».

«Пра нейкі новы сцяг не можа быць і гаворкі»

– Традыцыя бел-чырвона-белага сцяга больш за 100 гадоў. Ён на 40 гадоў старэйшы за чырвона-зялёны, які зацвердзіў ў 1952 годзе. Пра нейкі новы сцяг не можа быць і гаворкі.

У 1991 годзе, калі прымалася рашэнне пра сімваліку, нехта прапанаваў выкарыстоўваць выяву зубра: маўляў, «Пагоня» ваяўнічая, а мы мірлюбіві.

Але ёсць традыцыя, гэтыя сімвалы нішчылі, тапталі, палілі, ablivali брудам, хацелі запляміць, а яны жывуць і лунаюць у небе. І з гэтым ужо нічога не зробіш. Народ ужо не прыме іншы сцяг. Вяртацца нацыянальныя сімвалы трэба не праз рэферэндум, а праз галасаванне ў парламенце. Гэтае рашэнне павінна быць зацверджана моцным легітімным сродкам.

«Усе найлепшае ў нашай гісторыі звязана з незалежнасцю. А яна узімка пад бел-чырвона-белым сцягам»

– Гэта сімвал незалежнасці Беларусі. Гэтае ідэя не была реалізавана ў 1918 годзе, але тыя, хто гуртаваўся каля бел-чырвона-белага сцяга, атаясамлівалі Беларусь з нацыянальнасцю. Ніхто не скажа, што людзі

пад гербам і сцягам БССР шчыра думалі, што яны жывуць у вольнай краіне.

Пад бел-чырвона-белым сцягам сфарміравалася ідэалогія незалежнай беларускай распублікі. Па другое, сфарміравана традыцыя, што Беларусь павінна быць дэмакратычнай краінай з незалежнымі інітытутамі дзяржаўнай улады ў класічным єўрапейскім канцэпце. Беларусь прызнале ў сцеце сувэрэннай пад гэтым сцягам і гербам «Пагоня». Пад гэтым сцягам мы ўпершыню выступілі на зімовай Алімпіядзе ў 1992 годзе. Пад гэтым сцягам сфарміравалася беларускамоўная адукцыя, якая павінна была за 10 гадоў зрабіць нашу краіну ў большасці беларускамоўнай. Была праграма пазтапнай беларусізацыі. Але потым усё было зламана, каб дагадзіць рованацьці скілам. А змена сімвалікі ў 1995 годзе была спробай знішчыць наш сувэрэнітэт, зрабіць з Беларусі падмурк савецкай ментальнасці, дзеялістага прывесці да ўлады ў новай саюзной дзяржаве таго, хто імкнуўся павярнуць гадзіннік назад. Усё, што ёсць позітыўнага, звязаны з незалежнасцю. А яна не можа ўспрымацца без такіх нацыянальных сімвалуў, як бел-чырвона-белы сцяг і «Пагоня».

«Я шчаслівы, што людзі выйшлі пад бел-чырвона-белым сцягам»

– Сцяг Дуж-Душэўскага пасля 1917 года за лічныя месяцы разляпцеўся паміж беларускіх вайскоўцаў да Балтыйскага флоту да Румынскага фронту. Без загадаў, без дырктыў. Усе, хто атаясамліў сілбе з беларусамі, мелі за гонар насіць такія стужкі. Гэта паказчык таго, што гэтае сімваліка стала народнай.

Ёсць глыбокі сэнс у тым, што сённяшнія нацыя людзі, якія выступаюць за сумленныя выбары, узялі за свае сімвалы «Пагоню» і бел-чырвона-белы сцяг. Для кагосьці гэта было нечакана, але гэта абсалютна справядліва, і я абсалютна шчаслівы. Нават я не які гісторык, а як грамадзянин сваёй краіны. Да гэтага нацыянальная сімваліка не была шырока папулярнай, ёю цікавілася збольшага моладзь. Але пара жнівеньскіх дзён перавярнулі абсалютна ёсць. Я ужо ўзімёны, што нічога з гэтym не зробіш. Яна ужо ўсталявалася.

Мы з Віктарам Бабарыкам выраслі на адной вуліцы і з дзяцінства ведаем аднаго. Калі пачыналася выбарчая кампанія, то ён казаў, што час яшчэ не прыйшоў,

СУМНА!

Больш за 1600 крымінальных спраў узбуджана у Мінску пасля масавых пратэстных акций

I ні адной – супраць тых, хто іх спрапакаваў фальсіфікацыямі на выбарах.

Сяргей Паско, начальнік упраўлення Следчага камітэта па г.Мінску, паведаміў па тэлебачанні, што толькі ў сталіцы ўзбуджана больш за 1600 крымінальных спраў супраць узбелінікам масавых мерапрыемстваў. Пад вартай толькі па адной крымінальнай справе знаходзіцца каля 50 чалавек.

Сумна, што і касыц! Людзі выйшлі адстойваць спрапядлівасць, свае законныя права на волевыяўленне, а трапілі за краты. Прыйгтым, заўважце, ні адной крымінальнай справы супраць тых, хто беспрэцэнтнымі парушэннямі заканадаўства падчас правядзення прэзідэнцкіх выбараў спрапакаваў людзей на масавыя пратэстныя акцыі.

Вадзім КУЖАЛЬ.

ЧУЛІ?

Дылеўскі заклікаў лукашэнскаўскую атачэнне да перамоў з уладай

Пару тыдняў таму Беларускае аўяднанне працоўных заявила пра перадстрайкавы стан у эканоміцы. І каб гэта ўрэшце не скончылася поўным паралічам краіны, Сяргей Дылеўскі агучыў варыянт, які можа дазволіць пазбегнуць непажаданых наступстваў.

«Я выдатна разумею, што за сабой можа пацягнуць страйк. І чым даўжэй такі стан будзе працягвацца, тым горы для краіны, для эканомікі. Таму пропануем перамовы – не Лукашэнку, а яго непасрэдненному атачэнню. Там не дурнья лодзі. Мы готовы сесіі за стол і дамовіца аб новых прэзідэнцкіх і парламенцкіх выба-

рах, аб перадачы ўлады, аб вырашэнні палітычнага і эканамічнага крызісу. Толькі так, у цывілізаваным ключы, можна пазбегнуць страйку. Калі ўлады на эту не пойдуть, страйк – гэта крайняя мера, і мы павінны будзем яго пачаць», – сказаў Сяргей Дылеўскі на YouTube-канале палітолога Дэмітрыя Балкунца.

Ён яшчэ раз удакладніў патрабаванні, агучаныя да ўлад Беларусі:

- вызваленне палітычных вязняў,
- свабода для незалежных медыяў,
- урэгульванне пытання гадных заробкаў і пенсій,
- пачатак перамоў дзеля выхаду з крызісу.

КАЛОНКА
АЛЕСЯ НЯУВЕСЯ

Калі паблізу сілавік, дык лепей прытрымаць язык!

Мінчук Максіма Пятровіча калаі крамы затрымала байды АМАГа. Яны стаялі побач, і мінчук паспрабаваў з ім пагаварыць. «Пакрыбдзіліся, пэўна. Можа, я ім не то скажу», – патлумачыў ён у судзе, які прызначыў 12 сутак арышту.

Калі ў чарзе стаіш ты дзесяць, Якай ўперад ледзь паўзе,
Размову хочацца завесці
Аб нечым з тымі, хто ў чарзе,
Бо пры нязмушанай бяседзе
Заўжды спадружнай бавіць час.
Вось і дзяцюк у Мінску недзе
Выстоіваў у чарзе якраз.

А побач з ім – і трэба ж гэтак! –
Стаіць байды-сілавікі.

Хоць ім ужо не носяць кветак

Дзяўчаташі нашы і жанкі,

Ды беларусамі таксама

Усё ж з'яўляюцца яны,

У кожнага ёсць тата й мама,

Растуць і дочки, і сыны.

Таму не дзіўна, што гамонку

Мужчына распачаць рашышу:

Байды пагрозіўся звонку,

Ды, мабыць, добрыя ў душы.

Нам невядомы змест размовы

І быў у словах сэнс які.

Былі, напэўна, не гатовы

Да шчырасці сілавікі,

Не даспадобы, што мужчына

У душы лезе, дурыць клёк,

Тым больш калі дзяцюк, магчыма,

Службоўцам выказаў папрок

За вельмі жорсткія разгоны,

Што адбыліся год таму,

А потым брат і ці сват ягоны

Дадаткам трапіў у турму.

Падумалі байды АМАГу,

Напэўна: «Гэты чалавек

Пасмеў на нас развязаць запу?

Ды ён жа проста чынці здзек

Ці выглядае на дэбіла –

У клёпках тармазоў німа.

Шкада, што коліс не пабіла

Прыдурка нашай гурма.

Калі пазбег нахабнік кары

І не папраўлены мазгі,

Дык хай хади б папарыць нары –

Зыход таксама неблагі.

Адказваць трэба ўсё ж за слова...»

– Зграбайце, хлоцы, мужыка!

***

Я толькі разведу рукамі:

На плошчах, вуліцах, ля крам

Пагаварыць з сілавікамі

Цяпер, выходзіць, нельга нам.

Як быццам робаты – не людзі,

Чужынцы нейкія яны

І могуць толькі браць за грудзі,

І моўкі ладзіць «хапуны»...

Маленькая маска

Я хачу вам зрабіць напамін:
Не бывае нялекных жанчын,
З іх любая – чароўная краска.

А бывае маленька маска...

Нахабная бабуля

Аўтамабіль – біццам кулі.

Ляціць жалезных коней раць.

І траба вуліцу бабулю

На скрыжаванні перадражца.

Звярнулася па дапамогу

Да хлопца нейкага яна:

– Перавядзі цераз дарогу,

Бо я не перайду адна.

– Перавяду, – на помач скоры

Юнак – і так заўжды было,

– Як будзе там, на святлафоры,

Гарэць зялённае светло.

– Ты бесхрబетны, як ануча!

Паспадзявалася дарма,

Бо на зялёнае, унучак,

Я перайсці магу і сама...

Паставіла на месца

Прыўша паддатай жонка ўранку.

Будзілікам махае муж:

– Я пакажу табе гулянку,

Дарма, што з выгляду нядуж

Цябе «таптгай» якісці злыдзень –

– Я адчуваю ўсё нутром!

– Да не раб! Інаки праз тыдзень

Махацьмеш ты календаром...

Першая думка

– Pra што падумаў, як ля клуба

Мяне ты ўбачыў першы раз?

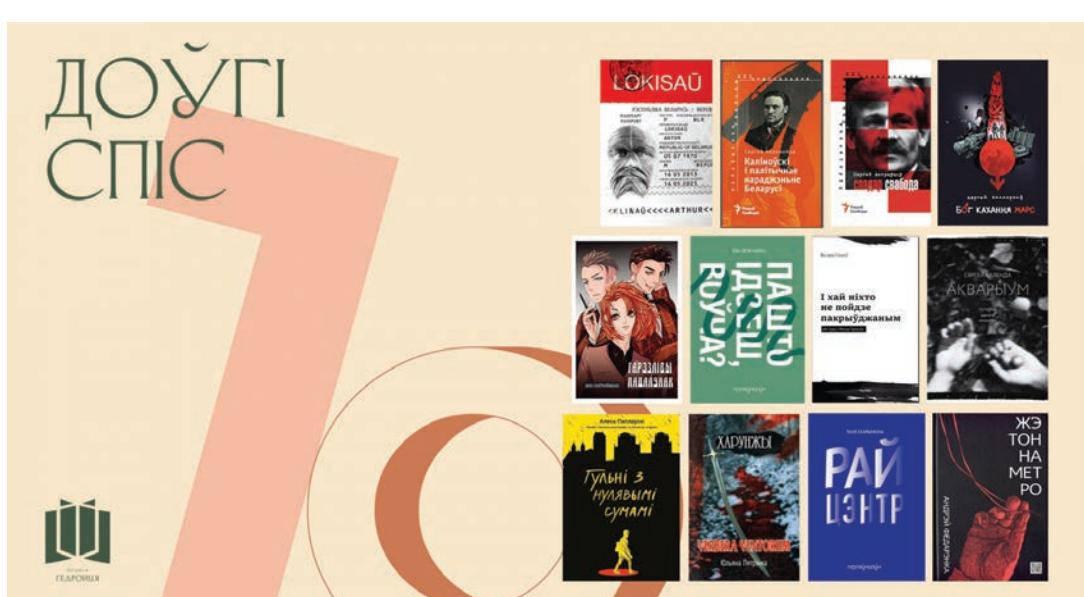
– Дзяўчынку назавём мы Любай,

А хлопчык будзе Апанас.

КОНКУРС

Хто атрымае прэмію Гедройца?

Журы юбілейнага, дзясятага, сезона прэмii імя Ежы Гедройца назвала кнігі, якія сёлета складуць доўгі спіс.

На прэмію за найлепшую кнігу, напісаную на беларускай мове ў жанрах мастацкай і дакументальнай прозы і выдадзеную ў 2020 годзе, наміналася 31 кніга. У дойгі спіс увайшлі 12 з іх:

Сяргей Абламайка «Каліноўскі і палітычнае нараджэнне Беларусі». Мінск, Радыё Свабодная Еўропа / Радыё Свабода, 2020.

Сяргей Астраўчоў «Спадар Свабода». Мінск, Радыё Свабодная Еўропа / Радыё Свабода, 2020.

Сяргей Балахонаў «Бог кахання Мар». Мінск, «Янушкевіч», 2020.

Ева Вайтойская «Гарэзлівы пацалунак». Мінск, «Янушкевіч», 2020.

Ева Вежнавец «Па што ідзеш, воўчак?». Мінск, «Пфляўмбайм» / Выдавец Раман Цымбераў, 2020.

Валерый Гапеев

«І хай нікто не пойдзе пакрыўдзаным, або Грак і Монця Хрысцік». Мінск, «Электронная кнігарня», 2020.

Сяргей Календа «Акварыум. Гісторыя аднаго юнацтва». Мінск, «Логвінаў», 2020.

Артур Кілін «Локісаў». Вільнюс, «Логвінаў», 2020.

Алесь Паплаўскі «Гульні з нулявымі сумамі». Мінск, «Галіяфы», 2020.

Юльян Пятрэнка «Харунжы». Verbera Ventorum. Мінск, «Кнігабор», 2020.

Таня Скарыніка «Райцэнт». Мінск, «Пфляўмбайм» / Выдавец Раман Цымбераў, 2020.

Андрэй Федарэнка «Жэтон на метро». Мінск, «Мастацкая літаратура», 2020.

Згодна з статутам прэмii, дойгі спіс (12 кніг) абраўся сябрамі журы на пасяджэнні шляхам адкрытага галасавання (пасля аблеркаўвання) простай большасцю галасу.

У склад журы сёлетній прэмii імя Ежы Гедройца ўйшлі:

Настя Грышчук, літаратурны крытык;
Сяргей Дубавец, журналіст, літаратар, крытык;
Максім Жбанкоў, культуролаг, крытык, эсэіст;
Анжэла Мельнікава, літаратуразнаўца, доктар філалагічных навук, прафесар;
Алесь Пашкевіч, літаратар, літаратуразнаўца.

Прэмii імя Ежы Гедройца ўручалася з 2012 года за найлепшую кнігу ў жанры мастацкай і дакументальнай прозы і мае статус галоўнай незалежнай літаратурнай узнагароды Беларусі. Папярэдняй пераможцы прэмii:

Павел Касцюковіч «Зборнай РБ па негалоўных відах спорту» (2012),
Уладзімір Няклясеў «Атамат з газіроўкай з сіропам і без» (2013),
Ігар Бабкоў «Хвілінка: Тры гісторыі» (2014),
Віктар Казлоў «Час збрэцца косці» (2015),
Макс Шчур «Завяршыць гештальт» (2016),
Зміцер Бартосік «Быў у пана верабейка гаварушчы» (2017),
Уладзімір Арлоў «Танцы над горадам» (2018),
Ілля Сін «Libido» (2019),<

МИРОВАЯ ТЕМА

Что общего у «Талибана» и мексиканских наркокартелей

Как будут развиваться события в Афганистане, не знает никто. Но сейчас ясно: наряду с политикой они затронут и другие аспекты мировой повестки, в частности наркоторговлю.

@ picture alliance/AP Photo

Многие эксперты уже давно называют движение «Талибан» нарко-террористической организацией. Его укрепление после захвата власти в Афганистане вынудит перестроиться других участников глобального рынка наркотиков, включая мексиканские наркокартели.

Наркоторговля приносит деньги и власть

Хотя Мексика и Афганистан расположены очень далеко друг от друга и сильно отличаются в историческом, общественном и религиозном плане, у «Талибана» и мек-

сиканских картелей есть две общие черты: обе организации зависят от торговли наркотиками и расширяют подконтрольные им территории и свое политическое влияние с помощью насилия. Так, перед выборами в Мексике в июне 2021 года наркокартели запугивали и убивали не угодных им кандидатов, финансировали предвыборные кампании и покупали голоса избирателей, делая это еще более открыто, чем ранее.

Еще в октябре 2009 года в докладе Конгресса США говорилось об опасности, исходящей от «Талибана» и мексиканских наркокартелей как «транснациональных

компаний, занимающихся незаконным оборотом наркотиков», и указывалось на опасное сходство между ними, которое с тех пор усилилось.

Власти замешаны в торговле наркотиками

На Мексику, Афганистан и Мьянму приходится до 95 процентов производства наркотиков из опиумного мака: героина и других опиоидов, а также их торговли. В Мексике этим занимаются картели при поддержке отдельных чиновников. В Афганистане, по данным США и

ООН, – группы, напрямую связанные с «Талибаном». Эти группы также занимаются наркобизнесом при поддержке правительства, в том числе и прошлого, пользовавшегося поддержкой США. Согласно докладу Конгресса США 2009 года, доходы от торговли наркотиками составляли тогда до 50 процентов ВВП Афганистана.

Производство наркотиков способствует росту их потребления в Афганистане

Официальное отношение «Талибана» к наркотикам всегда было двойственным: потребление было запрещено, а производство и торговля разрешены. Согласно докладу Госдепартамента США, опубликованному в начале 2021 года, большая часть опиумного мака в Афганистане выращивалась в регионах, находившихся под контролем «Талибана». Организация получает значительные доходы от торговли наркотиками. Это приводит не только к конфликтам, но и подрывает правовое государство, способствуя коррупции и развивает потребление наркотиков в стране, говорилось в документе.

В докладе ООН, вышедшем в апреле нынешнего года, также говорится о прямой связи между «Талибаном» и производством опиумного мака. В 2019–2020 годах площади, на которых выращивается мак, увеличились в стране со 163 тысяч до 224 тысяч гектаров.

«Талибан» и мексиканские картели могут дополнять друг друга

В Мексике наркобизнес породил ряд картелей. Самым крупным сейчас является картель Синалоа, он контролирует

самые высокурожайные площади в стране, на которых выращивается опиумный мак. Это должно было бы превратить этот картель в конкурента «Талибана», однако обе организации обслуживают различные рынки, поэтому могут дополнять друг друга.

По оценкам американского управления по борьбе с наркотиками (США), Синалоа является фактическим монополистом на рынке героина в США. Кроме того, этот мексиканский картель торгует наркотиками в 60 процентах стран мира – в Западной Африке, Европе, а также в России, Индии и Китае – странах, в которых также продают наркотики из Афганистана. Однако в них Синалоа в основном сбывает кокаин из Южной Америки и синтетические наркотики. Это будет не первый случай, когда группы, которые вообще-то должны конкурировать друг с другом, объединяются, чтобы увеличить прибыль и политическое влияние. И, как правило, их политическое влияние растет вместе с доходами.

Об авторе

Журналистка и публицист Анабель Эрнандес уже многие годы пишет о наркокартелях и коррупции в Мексике. Из-за угроз убийства ей пришлось уехать из Мексики в Европу, где она теперь живет. В 2019 году Эрнандес была награждена премией «За свободу слова», которую присуждается Deutsche Welle на конференции Global Media Forum в Бонне.

ПРОГРЕСС

Изобретена сверхбыстрая батарея для электрокаров

Израильская компания StoreDot представила прототип автомобильного аккумулятора, который заряжается за 10 минут.

Созданный специалистами StoreDot прототип аккумулятора базируется на батареях типа 4680, которые, в частности, используются в электрокарах Tesla. Батареи имеют стандартную цилиндрическую форму и размеры 46 на 58 миллиметров. Отличительной особенностью изобретенных аккумуляторов является поддержка экстремально быстрой зарядкой (XFC). С помощью данной технологии устройство может заряжаться на 100 процентов за 10 минут.

Увеличение скорости заряда достигается за счет замены графита в аноде элемента на наночастицы металлоидов, таких как кремний. По словам инженеров, в случае нового аккумулятора удалось увеличить пропускную способность батареи и решить проблемы производительности и безопасности.

В компании уточнили, что работа над новой технологией зарядки аккумуляторов велась на протяжении трех лет, метод был описан в пяти патентах. В настоящий момент StoreDot ведет переговоры со своим китайским партнером Eve Energy о создании производственной линии. Старт выпуска аккумуляторов с поддержкой сверхбыстрой зарядки намечен на 2024 год.

В ноябре 2014 года израильская компания заявила о разработке технологии, которая потенциально позволит заряжать смартфон за несколько секунд, а электромобиль – за несколько минут.

ЗАЯВЛЕНИЕ

Зеленский сообщил о готовности Украины вступить в НАТО

Кiev готов к вступлению в НАТО, стране кажется, что она нужна Альянсу. Об этом заявил президент Украины Владимир Зеленский в рамках форума YES Brainstorming. До этого киевские власти не раз говорили о желании вступить в НАТО.

По мнению Зеленского, уровень украинской армии и специалистов совпадает с требованиями Альянса. Он считает, что проходящие в стране реформы в первую очередь нужны народу Украины, а не НАТО и Евросоюзу.

«Мы говорим о том, что нам кажется, что мы нужны НАТО, нам кажется, что без Украины крепкого ЕС не будет», – подчеркнул Зеленский.

Ранее в НАТО заявили, что Украина – ценный и долгосрочный партнер Альянса. Объединение проводит политику «открытых дверей», но надеется на внутренние реформы в стране.

В свою очередь пресс-секретарь президента России Дмитрий Песков сказал, что РФ примет контрмеры в случае, если Украина вступит в состав НАТО. Через союз с Украиной НАТО приблизит военную инфраструктуру к границам России, и это вынудит принимать меры, чтобы обеспечить безопасность страны, считает представитель Кремля.

СЛЫШАЛИ?

В Дании отменены все ограничения, связанные с пандемией

Правительство в Копенгагене пошло на радикальный шаг, упразднив противоковидные меры, в том числе для непривитых.

Власти Дании отменили с пятницы 10 сентября все ограничения, введенные ими в связи с коронавирусом. Отныне COVID-19 не считается в этой стране «заболеванием, критическим для общества». Во время посещения массовых мероприятий больше не требуется предъявлять справку о вакцинации. Ранее был отменен и масочный режим.

В начале сентября в Дании впервые за последние полтора года открылись дискотеки, понадчу только для посетителей с так называемыми корона-паспортами – то есть для тех, кто привит или переболел ковидом. Теперь дискотеки будут работать для всех желающих.

Причиной отмены противоковидных мер стал высокий уровень вакцинации от коронавируса: полностью привиты 83 процента населения страны старше 12 лет. В то же время сохраняется ряд ограничений для въезда в Данию – в зависимости от страны, из которой въезжает человек. Так, прибывающие из Германии

(за исключением граничащей с Данией федеральной земли Шлезвиг-Гольштейн) обязаны пройти тест на коронавирус.

К концу сентября перейти от обязательных ограничений к рекомендациям собираются и соседняя с Данией Швеция.

НА СВЯЗИ – ТОКИО

Впервые в истории премьер-министром Японии может стать женщина

Бывший министр по административным делам и коммуникациям Японии Санаэ Такаги официально объявила о своем выдвижении на выборах председателя правящей Либерально-демократической партии (ЛДП), которые состоятся 29 сентября.

Выигравший кандидат автоматически займет кресло премьер-министра. Страны восходящего солнца, и впервые в истории этот пост может занять женщина.

60-летняя Такаги восемь раз избиралась депутатом нижней палаты национального парламента, а также разные годы – министром по делам Окинавы и «северных территорий» (так японцы традиционно называют Южные Курилы) и главой Министерства внутренних дел и коммуникаций. Как считают эксперты, Такаги-сан пользуется серьезной поддержкой патриарха японской политики – экс-премьера Синдзо Абэ и близка с ним по своим политическим взглядам.

Ранее о намерении баллотироваться на пост председателя «партии власти» заявил экс-министр иностранных дел Японии и бывший глава политсовета ЛДП Фумио Кисида. Также в списке главных кандидатов находится Таро Коно, еще один бывший глава МИД и Минобороны страны, сейчас отвечающий в кабинете как раз за вакцинацию населения.

Премьер-министр Японии Есихидэ Суга 3 сентября объявил, что не будет выдвигать свою кандидатуру на пост главы правящей Либерально-демократической партии – это означает отставку с поста главы правительства.

«Я планировал баллотироваться, но как борьба с COVID-19, так и выборы потребу-

ют огромного количества энергии. Я решил, что у меня нет возможности сделать и то, и другое, и я должен выбрать», – сказал он, добавив, что решил сосредоточиться на борьбе с распространением коронавируса в стране.

Суга стал премьер-министром Японии в сентябре 2020 года, после ухода Синдзо Абэ из-за проблем со здоровьем. Абэ занимал пост премьера дольше всех в истории страны – 7 лет и 8 месяцев. В первый раз он занял эту должность в 2006 году, став самым молодым премьер-министром Японии – ему было тогда 52 года.

За год управления правительством его рейтинг упал с 60% до 31,8%. Его критиковали из-за решения провести Олимпиаду и из-за распространения коронавируса.

Организаторы Игр собирались потратить 100 миллиардов иен (960 миллионов долларов), чтобы обеспечить антивирусные меры. Власти Японии планировали сначала допускать на Олимпийские игры до 10 тысяч зрителей, затем ограничивали лимит до 5 тысяч и запретили приезжать на матчи иностранным болельщикам. Япония также ввела режим чрезвычайной ситуации на время проведения Олимпийских игр, то есть с 12 июля по 22 августа. Местные жители выступали против проведения Игр.

Резкий рост уровня распространения коронавируса в Токио начался в конце июня, то есть еще до начала Олимпийских игр. Тем не менее в это время в Токио уже прибывали заграничные рабочие и организаторы мероприятия. Власти объясняли новую вспышку коронавируса распространением штамма «дельта».

ЛИЧНАЯ ЖИЗНЬ

Чем займется Меркель после выборов и сколько будет получать на пенсии

26 сентября в Германии пройдут выборы нового парламента. Ангела Меркель в них не участвует – она собирается выйти на пенсию. Что будет делать Меркель после ухода с поста канцлера?

Любимые блюда Ангели Меркель, которые она с удовольствием готовит сама, – это картофельный суп и сливовый пирог. И то, и другое в Германии традиционно подают на стол осенью, но у Меркель в ближайшие месяцы явно не будет времени, чтобы стоять у плиты. 26 сентября – день парламентских выборов в Германии – не будет последним днем карьеры Меркель на посту федерального канцлера. Она останется в должности и.о. главы правительства до формирования нового кабинета министров. «Я со всей ответственностью отношусь к своей работе. И это не изменится до последнего дня моего срока в должности канцлера», – подчеркнула недавно Меркель.

В течение последних десятилетий новые канцлеры и кабинеты министров принимали присягу в среднем спустя пять-шесть недель после выборов. Но, например, в 2017 году для формирования новой правящей коалиции потребовалось пять с половиной месяцев. Так что вполне может случиться, что Ангела Меркель отберет титул политического долгожителя у своего «применного отца» Гельмута Коля, который на сегодняшний день дальше всех оставался на посту канцлера Федеративной Республики Германия. Срок его полномочий завершился в 1998 году спустя 5870 дней с момента вступления в должность. Чтобы побить этот рекорд, Меркель должна будет уйти на отставку не ранее 17 декабря 2021 года.

«Почитаю и немного посплю»

Во время визита в Вашингтон в июле 2021 года Ангелу Меркель спросили, как она представляет свой выход на пенсию. Обычно на этот вопрос она отвечала уклончиво, но на этот раз дала понять, что в первое время хочет отдохнуть и не принимать никаких приглашений. Прежде всего ей придется осознать, что ее прежние задачи «теперь выполняет кто-то другой», призналась Меркель. Но, добавила она, «я уверена, что мне это очень понравится».

Появившееся у нее свободное время она собирается подумать о том, что ее «действительно интересует», сказала Меркель, ведь за последние 16 лет у нее было для этого не так много времени. «После этого я, возможно, попробую что-нибудь почтить, затем мои глаза начнут закрываться от усталости, и я немного посплю, ну, а потом посмотрим, что будет дальше», – с улыбкой поделилась планами канцлер ФРГ.

Мисс Меркель ведет расследование

В будущее Ангели Меркель уже заглянули фотохудожник Андреас Миэ и автор детективных романов Давид Зафир. Первый сделал серию фотографий двойника канцлера ФРГ на пенсии – выставку можно

БЕЗ БАР'ЕРА

Палёт нармальны!

321 верасня Расія здымала ўсе абмежаванні па авіязносінах з Беларуссю, якія раней былі ўведзены з-за каранавіруса.

Такое расписание 9 верасня прыняў урад Расіі. Пра гэта паведаміў Уладзімір Пуцін.

Да ўздзенням абмежаванні ў Расіі ў Беларусь было звыш 200

да 200 з ліпіні палётам, – гэта залежыць ад рынку перевозак, але мяркую, што аднаўленне пойдзе хутка, у тым ліку і таму, што, стадзяюся, будучь хутка і эфектыўна рэалізоўвацца тыя дамоўленасці і тыя праграмы, пра якія мы інфармавалі», – дадаў Пуцін.

да 200 з ліпіні палётам, – гэта залежыць ад рынку перевозак, але мяркую, што аднаўленне пойдзе хутка, у тым ліку і таму, што, стадзяюся, будучь хутка і эфектыўна рэалізоўвацца тыя дамоўленасці і тыя праграмы, пра якія мы інфармавалі», – дадаў Пуцін.

СТАЛА ВЯДОМА

Падаткавікі ўзяліся за «дармаедаў»

У Беларусі з 1 верасня абнавілі базу «дармаедаў».

Зраза супрацоўнікі падатковай інспекцыі правяроюць, за якія грошы жывуць тыя, хто трапіў у гэтую базу. Так, жыхара Барысаўскага раёна, які трапіў у лік не занятых у эканоміцы, папрасілі дачь справаздачу па даходах і расходах, паведамляючы у Міністэрстве па падатках і зборах.

«Падчас правядзення інспекцыі па Барысаўскім раёне кантрольных мерапрыемстваў па патрабаванні дэкларацій аб даходах і маёмаці ў дачыненні да грамадзян, якія не заняты ў эканоміцы, устаноўлена фізічная асоба, якая атрымлівае зарплату ў кандэртах», – распавялі ў ведомстве.

Пры праверцы падаткавікі выявілі перавышэнне выдаткаў над даходамі на 88,3 тысячи рублёў.

«Інспекцыя у фізічнай асобы была

запатрабавана дэкларацыя аб даходах і маёмаці. З сумы перавышэння расходаў над даходамі вылічаны падаходны падатак у суве 14,13 тысячи рублёў», – удакладнілі падаткавікі.

Нагадаем: на пачатку года ў Мінску службам заняласці і падатковай «паставілі задачу прыняць вычарпальная меры па прыцягненні гэтых грамадзян у эканоміку горада». Раней у снежні мінулага года Аляксандр Лукашэнка запатрабаваў «неадкладна пастаўіць на ўлік усіх дармаедаў што боўтаюца, і прымусіць іх працаўаці».

Тыя, хто ў яе трапіў, будучь аплачваць па поўных тарыфах газ, а цяпленне і гарачку воду. Асабліва адчувальнымі будуть плацёжкі за апошні дзве паслугі, для утрыманцаў яны вырастутъ прыкладна ў 5 разоў.

БУДЗЬЦЕ ЗДАРОВЫ!

Вакцына пайшла ў рэгіёны

З учара шняга дня ўсе жадаючыя могуць прыці вакцынацыю.

Як паведамляе Міністэрства аховы здароўя, кітайскую вакцыну SARS-CoV-2 Vaccine, якую на мінулым тыдні паступіла ў Беларусь, перадалі ў рэгіёны.

У

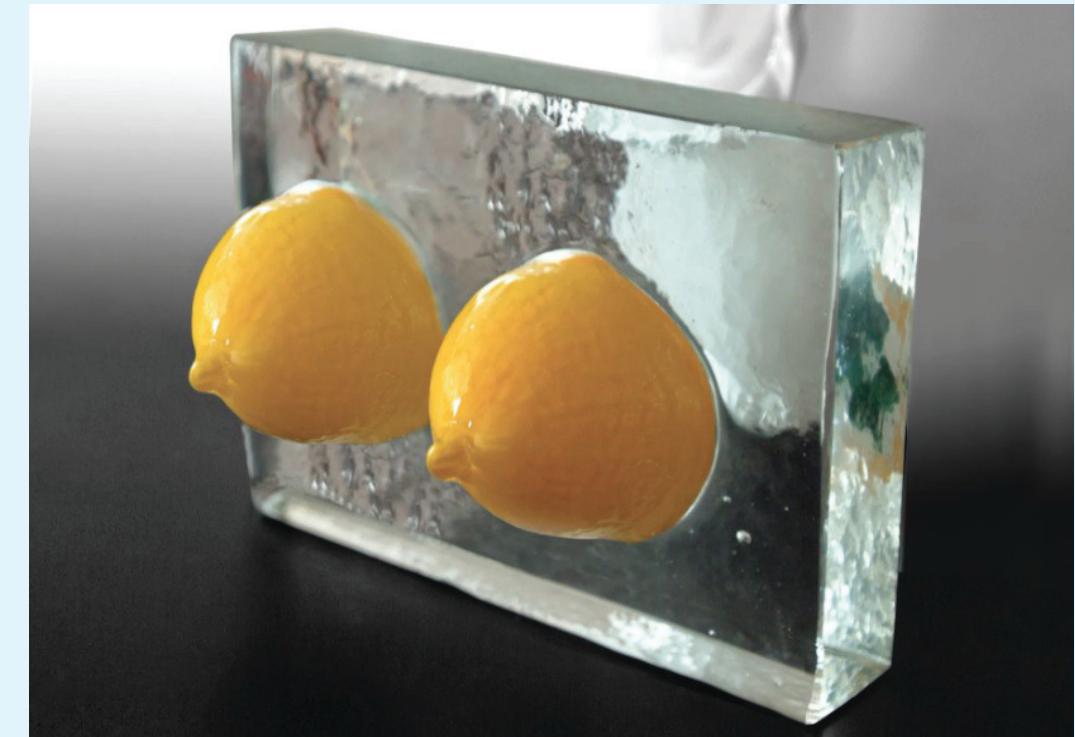
Брэсцкую вобласць перададзена каля 150 тысяч доз вакцыны, у Віцебскую – каля 125 тысяч доз, у Гомельскую – 155 тысяч, у Гродзенскую – 110 тысяч, у Мінскую – больш за 160 тысяч, у Мінск –

Сяргей ЗАБЛОЦКІ.

АЎКЦЫЁН

За колькі купяць «Ліманчэлу» Уладзіміра Цэслера?

Твор самага вядомага беларускага дызайнера выстаўлены на аўкцыён на платформе NFT Stars.

Уладзімір Цэслер прадстаўляе работу «Ліманчэла» з калекцыі «Оптыка Цэслера», створаную ім на фабрыцы муранскага шкла ў Італіі. Твор сімвалізуе зменлівія стандарты прыгажосці і нязменнае імкненне чалавека да задавальнення.

Аўкцыён стартуе 16 верасня і працягнецца 24 гадзіны. Пераможца атрымавае твор і плакат з аўтографам мастака.

Нагадаем: у жніўні 2020-га Уладзімір Цэслер вымушаны быў зехаць з Беларусі.

«Можна сказаць, што раішэнне прынялі мае сябры, – распавядаў тады мастак. – Мне сказаці, што трэба перачакаць. Канкрэтных падроз ад канкрэтных людзей не было, але мне сказаці: «Ты што, хочаш, каб цябе закатаці ў асфальт?» Сябры прапанавалі дапамогу і, можна сказаць, перавезлі мяне. Я ў ясці. Буду і далей працаўаці для Беларусі, абавязкова. I, стадзяюся, хутка вярнуся дадому».

Віктар ШПАК.

НЕСТАНДАРТ

В Чувашии священник призвал патриарха Кирилла задекларировать свои доходы

Ему запретили служить и обвинили в употреблении наркотиков.

Митрополит Чебоксарский и Чувашский Савватий запретил служить настоятелю храма Блаженной Ксении Петербургской в Новочебоксарске Роману Степанову, говорится на сайте митрополии.

4 сентября 31-летний Степанов опубликовал видео на YouTube, в котором призвал патриарха Кирилла и других представителей РПЦ раскрыть свои доходы.

Священник сообщил, что РПЦ не должна быть «закрытой организацией, в которой затемняется, замалчивается и забывается беззаконие, злоупотребление». «Благодаря этому мы сможем вернуть доверие людей. Благодаря этому мы сможем победить проблему, которая есть в нашей церкви, это коррупция», – отметил священник. Степанов подчеркнул,

что «очень любят» патриарха Кирилла. В указе об отстранении Степанова говорится, что он стремится к популярности и тем самым променял «бесценный дар священства на тщеславие и гордыню». Его также обвинили в употреблении «тяжелых наркотиков», разрушении своего брака и «блудном сожительстве с другой женщиной». «Всё выше-перечисленное несовместимо со священнослужением», – указано в приказе митрополита Чебоксарского и Чувашского Савватия.

В Чебоксарско-Чувашской епархии говорят, что решение об отстранении священника принятие еще 2 сентября, и это никак не связано с его выступлением. Романа Степанова сослали псаломщиком в Свято-Троицкий мужской монастырь Чебоксар. Его дело будет рассматривать церковный суд.

Жизнь, власть и расстрел Лаврентия Берии

Многие историки по сей день не прекращают споры о личности неоднозначного представителя политической сферы Советского Союза – Лаврентия Павловича Берии. Кем он был – тем, кто погубил сотни тысяч людей, преступником и тираном или хорошим экономистом, хозяйственником, строителем будущего для народа? Поднимем биографию Берии, чтобы в этом разобраться, а также вспомним о причинах ареста и казни Берии. Было ли это кому-то выгодно – читайте в этом материале.

Его деятельность и власть в СССР

В конце 1920-х годов молодой чекист Берия познакомился с Иосифом Сталиным. Это знакомство стало решающим событием в жизни и политической деятельности Берии. Благосклонность Иосифа Виссарионовича дала ему многое:

- назначение на пост 1-го секретаря ЦК в Грузии в 1937 году;
- избрание в члены ЦИК, а также в Президиум СССР в 1935 году;
- назначение главой Тбилисского горкома КП Грузии.

На посту лидера в Грузии и Азербайджане Берия завоевывал сердца граждан и соратников, став «любимым руководителем-сталинистом».

За годы его власти в этих республиках стремительно росло народное хозяйство, в Грузии велось активное развитие нефтяной отрасли, строительство промышленных объектов, ежегодно открывались новые фабрики и заводы. Именно тогда началось развитие грузинских курортов, и республика приобрела статус всесоюзной здравницы.

С/х продукцию стали производить в больших объемах, продажи отдельных ее видов стали осуществляться по завышенной стоимости. Благодаря этому грузинское хозяйство стало самым богатым в Советском Союзе.

В 1938 году произошел очередной взлет в карьере и власти Берии – Сталин назначил его главой НКВД, тем самым негласно поставил его на вторую позицию после себя. Причиной назначения на эту должность историки считают то, что Сталин и Берия были единомышленниками в тактике правления – терроре и уничтожении «врагов народа». Берия принимал активное участие в репрессиях, проводимых в 1936–1938 годах.

За этот период более 700 тысяч граждан СССР погибли за свое несогласие с политикой Сталина.

Став главой НКВД, Берия стал назначать на руководящие посты ведомства «своих людей», а затем стал смещать с должностей всех руководителей в Кремле. Таким образом он максимально приблизился к вождю, стал его правой рукой. Сталин обращался к нему за советом по любому поводу.

Сблизившись с Иосифом Виссарионовичем, Берия начал восстанавливать в Советском Союзе законность путем остановки сталинских репрессий. Множество без основания обвиненных госслужащих и военных начальников освободились из тюрем.

Однако в годы Великой Отечественной войны репрессии возобновились, но уже в новом виде. Став членом Государственного комитета обороны, Берия имел прямой доступ к военно-промышленному потенциалу Советского Союза и жестко им распоряжался. Бывших пленников, шпионов и тех, кто не шел воевать, уклоняясь от этого, арестовывали и публично расстреливали. Некоторые историки считают, что без такой жестокости Берии к советским военным победить в этой войне, возможно, не удалось бы.

После войны Берия проводил карательные операции в других странах – бывших союзниках СССР, участниках антигитлеровской коалиции. Люди Берии брали под арест мужчин, отправляя их в концлагеря, где те работали на строго засекреченных военных производствах по изготовлению ядерного оружия.

Нельзя не рассказать и об этом достижении из биографии Берии. Благодаря ему в СССР в 1949 году появилось ядерное оружие, которое впервые испытали в Семипалатинске (Казахская ССР), после чего Берия получил Сталинскую премию.

Изготовить ядерное оружие удалось благодаря четкой работе разведчиков под предводительством Берии. Они смогли выкрасть у американцев инструкцию по созданию атомной бомбы.

В то время он уже был зампредседателя Совмина СССР, был назначен на эту должность в 1946 году, став членом «ближнего круга» Сталина. Иосифу Виссарионовичу потребовалось немного времени, чтобы уви-

Причины ареста, кому это было выгодно

Суровая и беспричинная борьба за освободившееся кресло главы государства началась уже за несколько дней до смерти Иосифа Сталина, когда стало известно об обострении его заболеваний. Вождь находился в предсмертном состоянии, а между претендентами на главенствующий пост уже делилась власть.

Шансы занять это кресло были у многих первых лиц государства. На экстренно проведенных собраниях (во время обострения болезни Сталина) портфели распределили следующим образом:

- председатель Совета министров – Георгий Маленков;
- его заместитель, а также глава МВД – Лаврентий Берия;
- глава МИД – Вячеслав Молотов;
- глава Министерства обороны – Николай Булганин;
- руководитель партийного аппарата – Никита Хрущев.

Устранение

Берия после смерти Сталина имел реальные шансы встать во главе СССР благодаря тому, что обладал природным умом, хитростью, имел опыт работы в карательных органах и значительную поддержку некоторых членов партии, граждан, был наиболее привлекателен к вождю при его жизни.

Был один важный козырь, который оказался у него в руках благодаря работе в спецслужбах, – наличие компромата на каждого своего конкурента. А скры-

вать им было что, ведь каждый из них был каким-либо образом замешан в репрессиях. После смерти Иосифа Виссарионовича началась волна критики в адрес бывшего вождя и его политики. На этом фоне никто из претендентов на пост главы государства не хотел бы обнародования информации об участии в карательных операциях. Это послужило тому, что конкуренты Берии объединились, чтобы его ликвидировать.

26 июня 1953 года в Кремле состоялось совещание Совмина СССР, на котором Никита Хрущев поставил вопрос о соответствии Берии его должности. Лаврентия Павловича неожиданно обвинили в антигосударственной деятельности, а также шпионаже в пользу лондонских властей. Оппоненту не удалось защититься и оправдаться, хотя в этом не было смысла – причины ареста Берии были надуманными,

однако осложнения ситуации не возникло. В ближайшие дни арестовали и ближайших сподвижников Берии в Москве. Затем в течение нескольких лет арестовывали и казнили многих его соратников, занимавших высокие посты в силовых структурах разных республик Советского Союза.

Арест и казнь

Берия после ареста находился в заключении до декабря 1953 года, когда состоялось специальное судебное заседание Верховного суда, на котором рассматривалось его дело. Бывшего министра обвиняли в шпионаже, злоупотреблении властью, моральном разложении (многочисленные связи с женщинами, изнасилование) и многих других злодеяниях. Сначала Берия отрицал всё, однако чуть позже признал некоторые грубые нарушения советских законов, которые никак не относились к госизмене.

Были ли реальными вменяемые ему все остальные обвинения – мало кого интересовало. Задача суда была ясна: заговорщикам нужна была смерть Берии. На следствии он вел себя грамотно, активно вступал в прения со следствием.

23 декабря состоялось заключительное закрытое судебное заседание, где Лаврентия Павловича приговорили к смертной казни. Расстрел Берии состоялся в бункере штаба МВД под руководством генпрокурора Советского Союза Романа Руденко.

Арест и казнь Берии в то время был единственным случаем, когда претендент на высший пост устранили физически. Наверное, конкурентам действительно было что скрывать, чего опасаться, поэтому других мер не нашлось.

После его смерти

После расстрела Берии Никите Хрущеву удалось вырваться вперед и занять приоритетную позицию в партийной иерархии. По словам главного редактора «Известий» и «Комсомольской правды» в 1950-х годах и по совместительству зятя Никиты Сергеевича Алексея Аджубея, после смерти Берии поведение Хрущева сильно изменилось – он стал более уверененным в себе и свободно себя чувствовал. Обрели некую наглость даже охранники Хрущева.

Многие историки до сих пор интересуются вопросом: мог ли Берия действительно быть причастным к вменяемым ему обвинениям, в частности к госизмене? Достоверно ответить на этот вопрос уже вряд ли удастся – это слишком запутанная политическая история, и слишком мало документов тех годов можно поднять для исследования этого вопроса.

Анастасия ЖЕЛЕЗНОВА.

Фото: Николай Ситников/TASS.

ПА-ЗА ГУЛЬНЁЙ

з Алексем СІВЫМ

Бумеранг для Дзмітрыя Баскава

Як вядома, днём незалежная дысцыплінарная калегія Міжнароднай федэрациі хакея дыскваліфікавала старшыню федэрациі хакея Беларусі Дзмітрыя Баскава на 5 гадоў.

Рашэнне было прынята пасля дзесяці месяцаў расследавання, праведзенага калегій, якая ўстановіла, што Баскаву парушыў Кодэкс паводзінай Міжнароднай федэрациі хакея.

Нагадаем, што 11 лістапада мінулага года ў Мінску на так званай Плошчы Перамен невядомы напалі на мясцовага жыхара Рамана Бандарэнку, які абараняў белчырвона-белыя стужкі, зблізі яго і звеслі на мікраутобусе. У выніку хлопец, якога затым з РУУС даставілі ў бальницу, памёр.

Пазней у СМІ былі апубліканы матэрыялы, паводле якіх некаторыя прыйшли да высновы: чалавек, які напаў на Бандарэнку, вельмі падобны на шматразовага чэмпіёна свету па тайскім боксе і кікбоксінгу Дзмітрыя Шакуту. Акрамя яго на відза быў зафіксаваны мужчына, падобны на кіраўніка Беларускай федэрациі хакея Дзмітрыя Баскава. Эта стала ногадай для таго, каб міжнародны хакейныя структуры пачалі расследаванне.

Зараз дысцыплінарная калегія заявіла аб наяўнасці дастатковых доказаў таго, што спартыўныя функцыянеры спрабаваў «наўпраст аказваць упłyў на ініх», з тым каб яны падтрымліваць ўрад Беларусі, а таксама награждаю і дыскрымінаваць беларускіх спартсменаў з-за іх палітычных пераканаанняў».

Таксама вызначана, што «Баскаву злоджываў сваім становічкам прадстаўніка Федэрациі хакея, каб падтрымліць Аляксандра Лукашэнку, парушыўшы афтыкул 5 Алімпійскай хартыі».

У выніку, згодна з рашэннем дысцыплінарнай калегіі, пачынаючы з 10 верасня гэтага года Баскаву на 5 гадоў адхілены ад усёй дзейнасці, якая звязана з хакеем.

Але нават пасля гэтага нашы спартыўныя чыноўнікі планавалі абскарджаць рашэнне Міжнароднай федэрациі хакея ў Спартыўным аргітражным судзе ў Лазане.

«У бліжэйшы час будзе прынята рашэнне аб мэтазгоднасці абскарджвання пастановы Міжнароднай федэрациі хакея ў дачыненні да старшыні ФХБ Дзмітрыя Баскава», – выдала федэрация заяву практычна адразу пасля зяўління рашэння дысцыплінарнай калегіі. – Яго абраўне на пасаду старшыні нацыянальнай федэрациі хакейнай грамадскасцю Беларусі было легітімным...

Натуральная, яны з задавальненнем пагадзіліся на тое, каб «справа Баскава» разглядалася ў адным з беларускіх судоў. Выкажу здагадку: у такім выпадку аматара праўладных аўтапрабегаў і гарэлкі «Прэзідэнт» не толькі цалкам апраудаў б, але яшчэ матлі і прадстаўніку незалежнай дысцыплінарнай калегіі на «суткі» адправіць. Хаця б звонча. Але не той выпадак. Усё ў гэтым жыцці вяртаецца, зараз прыльцеў бумеранг і Дзмітрыю Баскаву. Не смяротна, але па адным месцы дзеўбанула.

Хаця па вялікім рахунку і без гэтай пяцігадовай дыскваліфікацыі Баскаваў павінен быў вылецець з федэрациі як корак значна раней. За туго ганьбу, што ўбачылі балельшчыкі на нядайнім чэмпіянаце свету, калі наша зборная заняла перадапошняе месца. А пасля таго, як каманда правала і алімпійскую кваліфікацыю і праляцела міма Алімпійды-2022, як фанера над Парыжам, чыноўнік павінен быў сам напісаць заяву аб звальненні. Але ж зрабіў гэта толькі зараз, калі патрапіў пад санкцыі.

УСМІХНІЦЕСЯ...

– Запомні, хлопец: жыццё – гэта не сёмга, не асятрына і не чырвонае ікра. Жыццё – гэта кілька ў тамаце, максімум – хек.

– З кім гэта ты, Пятровіч, размаўляеш?

– Ката жыццю вучу.

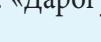

Калі ты лічыш, што табе не шанцуе, падумай пра іх: прачытаў у газеце, што ў Москве жонка з хаканкам выпадкова селі ў таксі да мужа.

– Мілы, адчыні мне бутэлечку мінералкі. У мяне сілняма...

– А ўчора на карпаратыве вырывала ў мяне з рук бутэлку шампанскага з крыкам: «Дарогу прафесіяналу!»

Студэнтаў, якія зладзілі ў Дзень здароўя флэшмоб – калектывунае адціскнанне на плошчы, забралі ў міліцыю. А бухалі б, як звычайна, ніхто і не заўважыў бы.

Адрас рэдакцыі: 220030 Мінск, вул.Энгельса, 34а.

Прыёмная: тэл./факс (017) 326-68-71

Рэкламны аддзел (017) 363-66-04 Падпісныя індэксy:

nvonlineinfo@gmail.com

<http://www.nv-online.info>

63222 – для індывідуальных падпісчыкаў,

632222 – для прадпрыемстваў і арганізацый.

Заснавальнік, выдавец

і галоўны рэдактар

Іосіф Паўлавіч

СЯРЭДЗІЧ

Паколькі ў рэдакцыі ніякіх магчымасці рэцензантаваць і вяртаць навязыкарыстаныя матэрыялы, яна пакідае права ўступаць у перыспіку за сабой. За інформацію, размешчаную ў рэдакційных аўбявах, рэдакцыя не адказвае. Могць друкавацца матэрыялы, у якіх пазіцыя аўтара не падлягнецца газетам. Пасведчанне аб дзяржаўнай регистрацыі скрупультнае №947 ад 6 студзеня 2010 г. выданна Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь (пасведчанне ад дзяржаўнай регистрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.).

ПАМЯТЬ

«Такие трагедии в памяти навсегда...»

Мама беларускага хоккеиста Руслана Салея, котрый десяць лет назад погиб в авиакатастрофе, рассказала о себе и внуках, которые живут в Америке.

Напомнім, што трагедія слуčылася 7 сенцября 2011 года, за дзень да назначеннага матча между ярославскім «Локомотивом» і мінскім «Дынамо». В том году Руслан Салей, котрый долгое время жыў в Амерыцы і играл у НХЛ, подпісаў контракт с ярославскім клубом і вылетаў у Мінск вместе з новай командой на першую ігру сезона.

Катастрофа працоўшоўла через не сколько секунд пасля взлета Як-42 у аэрапорту Туношна. На борту находілісь 45 чалавек, выжыў толькі бортінженер Александр Сизов.

Тогда кроме Руслана Салея погібли ўсе два беларусы – хоккеист Сергей Остапчук і тренер Ніколай Кривоносов.

В Амерыцы у Руслана осталася вдова Бетэн, дочки Алексис і Эйва, сын Сандро...

«Этот стресс не пройдёт просто так, такие трагедии в памяти навсегда», – рассказала кр.бу мама Руслана, Тамара Гавrilovna САЛЕЙ. – Во всяком случае в материнской. Вся боль от утраты осталася со мной, но сейчас хочется

ФУТБОЛ

І гэтыя «на правільным шляху»!

Зборная Беларусі па футболе памаладзела, але выніку ўсё роўна няма.

«Каманда будзе ў нас, яна новая, – выказаўся і галоўны трэнер каманды Георгій КАНДРАЦЕЎ. – У паўдненні з сакавіцкім матчам яна аўнаўіцца працэнтна на восемдзесят, памаладзела. І паказвае даволі нядранны футбол. Я думаю, што мы на правільных шляхах».

Цікава, што пасля правалу хакейнай зборнай Беларусі ў алімпійскай кваліфікацыі галоўны трэнер беларускай каманды Крэйт Вудкрафт таксама заявіў, што «развіць хакея ў Беларусі ідзе на правільным шляхам».

А вось у выкладаннях беларускай на форумах менш аптымізму: «Гэта міні-копія таго шляху, па якім ідзе ўсё краіна... Правільны шлях – шлях развіція, стварэння. Як сэрца падказвае. А па ўказы – шлях у прорве».

Будаўнік камунізму таксама будаваў, а так нічога і не набудаваў. Хаця каму патрэбна, той свой кавалак адхапіці і на шляху да камунізму. Як ужо людзям набадкучыла гэта пастаяннае будаўніцтва».

Алексей СВЯТЛАНІЧ.